

מסורת הש"ס

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

מב.

עין משפט
גזר מצוה

לא שנו. דפטור אלא שלא יאכל ידי חובת נטילה קודם שהוציאו דהשתא טרוד במצוה וטעה בדבר מצוה אבל יאכל כיון קודם שהוציאו מו לא טעה בדבר מצוה הוא ולא טרוד מהשתא במצוה לעשותה: ה"ג הא מדאגבזיה נפיק ביה אמר אצ"י כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד לא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צמורה צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

רבי יוסי אומר השוחט את הממדי שאינו מבזק כהלכתו מן המומין בשבת חייב מטא. משום שמיטה בשבת שאינה של מצוה ואינה דוחה אלא מצוה דבדבר מצוה ולא עשה מצוה חייב שהרי טרוד זה במצוה שהיה רואה לשחוט ממד של שבת וכסודר שהוא מבזק: להכשיר לו גרסינן: מלשם שאין מבזקין. דאין זה טועה בדבר מצוה וז' אצ"י כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד לא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

אמר אביי כשהפכו. מדאצטריך לשנוי הכי משמע דסבירא ליה דמצוה *אין צריכות כוונה דהא קאי אמוציא לרשות הרבים והתם אין שייך מתכוין ללכת כל כמה דלא צריך ועוד דאצ"י כהולך אלא כפי ללמוד ותימה דכסוף ראוהו ז"ד (ר"ה ד' כח): דאמר רבא מצוה חייב אצ"י כשהפכו. כוונה קא מותבי ליה אצ"י כשהפכו ושמא אצ"י קיבלה מיניה: עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. למאי דאמרין בשליה אלו דברים (פסחים ד' עב): דלא פטר רבי יוסי צין אלא משום דזמנו כהולך כרין לומר דהאי נמי זמנו כהולך כפי שלא מצא מטא ליה נומר: מהו דתימא התם הוא דמעה בדבר מצוה וכדבר מצוה אבא הכא טעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה אימא לא קא משמע *אין פלוגמא היא דפסחים פרק אלו דברים (שס) דמחייב התם צנתחלף לו שפוד של נומר כשפוד של צלי ואכלו ואית ספרים דגרסי מהו דמימא הני מילי מצוה דרמי עליה אלא מצוה דלא רמי עליה אימא לא כלומר לולב דלא קני ליה דלא שקיל דאי אפשר על ידי אחרים אלא מטא אפטר שיאכלנה אחר: שאינו מבזק בהלכתו. ואפי' נמאל תס משום דטעון דיקור ד' ימים קודם שמיטה דכפרק מי שהיה טמא (שס דף לו). יליף לה פסחא צמורה שיהיה: הירודע לישאל ברשות היחיד פקדון במא. אכל אצ"י יודע לישאל אפילו צמורה היחיד ספקו טעור כדדרשין כסודה פרק כס (ד' כח): הירודע לפרוס כפיווחא וקולותיהם בהיתרונות. מקמי הכא אין חולקין לו בגורן אלא צמורה וז' ליתא אס יודע לשומרה מטערה וז' חייב צמורה דטערה על האנוסה צמורה (ד' טז): וז' עשרה אין חולקין להן תרומה צבית הגרנות וקא חשיב חרש שוטה וקטן וקמתי סיפא משגרין להן צמיתה וצבית הגרנות אין חולקין לו שציון תרומה היא שאין כל רואי צקאין צ' שידע לשומרה צמורה אלא לצינו משגרין לו דהקאין צ' וז' שידע לפרוס כפיו ופוסר כצבור הכל יודעין שהציא שמי שערות שאין קטן פורס את כפיו דמתן צמיתה

רבינו חננאל (המשך) דהיינו אומר אצ"י כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד לא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

רבינו חננאל (המשך) דהיינו אומר אצ"י כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד לא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

רבינו חננאל (המשך) דהיינו אומר אצ"י כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד לא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

רבינו חננאל (המשך) דהיינו אומר אצ"י כשהפכו. הכי קשיא ליה ה"ד לא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

תורה אור השלם

1. תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב: דברים לג ד

גליון הש"ס

תוס' ד"ה אמר אביי רבי' אין צריכות כוונה. עין לעיל דף לט ע"ה תוס' ד"ה עזר:

מוסף רש"י

ומחזיריה למים בשבת. שהיו שורין האגודה בשבת כדי שלא יעשו (ע"ה) עין הדרן ע"ה לולב הגזול

רבינו חננאל

לא שנו שפטור אלא שלא יאכל כיון דהא לא הוציאו אלא"כ הגבזיה ומדאגבזיה נפק ביה ידי חובת נטילה לקיחה וקמתי פטור אמר אצ"י כשהפכו כשהגבזיה הפך העליין למטה והאגד למעלה ואמרין לקמן אין יוצאין צדן אלא דרך גדילתן: דרך כבוד. כגון כסודר שכוך ידיו כסודר כלאמנן לעיל (ד' לז): ודרך ציון. כגון בקערה: אומר היה רבי יוסי עולת העוף שנמאלת בין אנפיים. נראה צעני דהאי צין אנפיים אינו אלא לשון עפות. עולת העוף שנמאלת בין עפות המלוקים למטא המפרסין אלא המוצה שפעמים שהן נעשין על קרן אחת דמתן כשמיטת קדשים (נחמ"ד ד' סג). מטא העוף היתה נעשית על קרן מערבית דרומית ושלה דברים היתה אותה הקרן משמשת מלמטה וג' מלמעלה מלמטה מטא העוף והגשית וישירי הדם ומלמעלה ניסוך המים והיין ועולת העוף כשהיא רצה צמורה שעיקר מקום עולת העוף בקרן דרומית מזרחית וכשהיו הכהנים רצים עומדים ומולקים עולת העוף צאים למערב ונעשית שם בקרן מטא העוף אלא שנעשית למעלה ממנו הסקרה והמטא למטה: וכסודר. הכהן מטא העוף היא: ואכלה. ונמאל שמשל כקדשי שמים כשוגג: פטור. מקרבן מעילה הואיל דעס המטא נמאלת ואכילתה מצוה דכתיב (שמות כט) ואכלו אותם אשר כפר בהם הוה לא טועה בדבר מצוה ופטור: היינו דה' למעלה ליה לרז הונא למימר פשיטא דממנתי שמעי' ליה: מהו דסימא. בממנתי הוא דפטור משום דטעה בדבר מצוה וסוף סוף עשה מצוה שנטל הלולב צוהאלה וז' אבל הכא לא עשה מצוה צאכילתה אס עולת העוף היא: קא משמע על. רז הונא דשמיטת קא מרביה דלא שני לרבי יוסי צין טעה בדבר מצוה ועשה מצוה לטעה בדבר מצוה ולא עשה מצוה: הכי גרסינן

א) לשון התוספתא דהערות פ"ג כן הוא ויפול דוקאין אותו ומעליין אותו ומספיקין לו חולין למימא אס היה יודע לשחוט את גופו אולתין ע"ה גופו לשחוט את דיו אולתין על גב דיו טהרות.